

Cuprins

Capitolul I. Noțiuni introductive	3
1.1. Aspecte generale	3
1.2. Caracterul de noutate al lucrării	4
1.3. Scopul și obiectivele propuse	7
1.4. Metodologia folosită	9
1.5. Semnificația aplicativă a lucrării	10
Capitolul II. Principiile de bază ale recunoașterii vinovăției	13
2.1. Aspecte generale	13
2.2. Tragerea la răspundere penală	15
2.3. Caracteristicile învinuirii	18
2.4. Presumția de nevinovăție în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției	21
2.5. Soluționarea cauzelor penale într-un termen rezonabil	24
2.6. Forma scrisă a recunoașterii vinovăției	28
2.7. Dreptul la apărare	29
2.8. Implicațiile dreptului la neautoincriminare și dreptului la tăcere	32
2.8.1. Dreptul la neautoincriminare	32
2.8.2. Dreptul la tăcere	33
2.8.3. Renunțarea la dreptul la tăcere	36
Capitolul III. Instituția juridică a recunoașterii vinovăției	37
3.1. Cadrul legal	37
3.2. Titularii acordului de recunoaștere a vinovăției	39
3.2.1. Inculpatul	39
3.2.1.1. Aspecte ale comportamentului inculpatului	40
3.2.1.2. Cauzele de participație penală	42
3.2.1.3. Minorii	43
3.2.2. Procurorul	44

3.3. Obiectul și condițiile acordului de recunoaștere	
a vinovăției _____	45
3.3.1. Obiectul acordului de recunoaștere	
a vinovăției _____	45
3.3.1.1. Sarcina probei _____	47
3.3.1.2. Pluralitatea de infracțiuni _____	47
3.3.2. Condițiile acordului de recunoaștere a vinovăției _____	49
3.3.2.1. Natura infracțiunii _____	49
3.3.2.2. Punerea în mișcare a acțiunii penale _____	52
3.3.2.3. Avizul procurorului ierarhic superior _____	53
3.3.2.4. Asistența juridică obligatorie _____	54
3.3.2.5. Reducerea pedepsei aplicabile _____	56
3.4. Natura juridică a recunoașterii vinovăției _____	56

Capitolul IV. Procedura specială a acordului

de recunoaștere a vinovăției _____	60
4.1. Aspecte generale _____	60
4.2. Conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției _____	62
4.3. Procedura în fața instanței de judecată _____	63
4.3.1. Verificarea îndeplinirii condițiilor legale la încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției _____	64
4.3.2. Participarea inculpatului la ședința de judecată _____	64
4.3.3. Participarea avocatului la ședința de judecată _____	65
4.3.4. Participarea părții civile, a părții responsabile civilmente și a persoanei vătămate la ședința de judecată _____	66
4.3.5. Participarea procurorului la ședința de judecată _____	67
4.3.6. Rolul instanței de judecată _____	68
4.4. Soluțiile instanței de judecată _____	70
4.4.1. Pronunțare hotărârii în baza acordului de recunoaștere a vinovăției _____	71
4.4.1.1. Admiterea acordului _____	71
4.4.1.2. Respingerea acordului _____	73
4.4.2. Soluționarea acțiunii civile _____	79
4.5. Căile de atac _____	80
4.5.1. Apelul _____	80
4.5.2. Recursul în casație _____	82

4.6. Consecințele juridice ale acordului de recunoaștere a vinovăției _____	84
4.7. Propuneri <i>de lege ferenda</i> _____	88
Capitolul V. Aplicarea pedepsei _____	92
5.1. Aspecte generale _____	92
5.2. Aspecte criminologice _____	92
5.3. Justificarea aplicării pedepsei _____	95
5.4. Corelația dintre recunoașterea vinovăției și aplicarea pedepsei _____	97
5.5. Corelația dintre prezumția de nevinovăție și aplicarea pedepsei _____	99
5.6. Aspecte de natură procedurală _____	100
5.7. Aspecte de tehnică judiciară _____	103
5.7.1. Noțiuni introductive _____	103
5.7.2. Suspendarea executării pedepsei _____	104
5.7.3. Disponerea măsurii educative _____	104
5.7.4. Renunțarea la aplicarea pedepsei _____	105
5.7.5. Amânarea aplicării pedepsei _____	105
5.7.6. Anularea amânării aplicării pedepsei _____	107
5.7.7. Aplicarea pedepsei în caz de concurs de infracțiuni _____	107
5.8. Judecata abreviată în procedura de drept comun _____	109
Capitolul VI. Aspecte comparative referitoare la recunoașterea vinovăției _____	117
6.1. Aspecte generale _____	117
6.2. Caracteristicile recunoașterii vinovăției în Franța _____	118
6.3. Caracteristicile recunoașterii vinovăției în Italia _____	122
6.4. Caracteristicile recunoașterii vinovăției în Marea Britanie _____	126
6.5. Caracteristicile recunoașterii vinovăției în Statele Unite ale Americii _____	129

Capitolul VII. Aspecte ale practicii judiciare în materia acordului de recunoaștere a vinovăției	135
Concluzii	187
ANEXA 1. Model de cerere privind acordul de recunoaștere a vinovăției	189
ANEXA 2. Indice de termeni și expresii juridice utilizate	191
Bibliografie	209
I. Literatura de referință	209
II. Acte normative internaționale și interne	214
III. Surse electronice	215
Abstract	217

3.2. Titularii acordului de recunoaștere a vinovăției

Așa cum se poate desprinde din conținutul prevederilor art. 478 C. proc. pen., la o analiză literală a acestora, pot fi titulari ai acordului de recunoaștere a vinovăției, inculpatul și procurorul.

3.2.1. Inculpatul

Cât privește pe inculpat, discuțiile poartă asupra calității de parte a acordului, după cum este vorba despre persoana fizică sau persoana juridică.

Referitor la acest aspect, în literatura juridică au fost exprimate două puncte de vedere, care au stat la baza formulării *tezei negative* și a *tezei afirmative*.

În primul rând, potrivit tezei negative, pe bună dreptate s-a învederat, că persoana juridică nu poate încheia un acord de recunoaștere a vinovăției, deoarece legislația procesual penală actuală impune o „interdicție implicită”, chiar dacă este considerată ca fiind nejustificată^[1]. S-a argumentat că această interdicție ar putea fi eliminată din dispozițiile Codului de procedură penală, dacă s-ar renunța la procedura specială privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice, procedură reglementată de dispozițiile art. 489-503 C. proc. pen.^[2]

În al doilea rând, referitor la teza afirmativă, cu privire la calitatea persoanei juridice de parte a acordului de recunoaștere a vinovăției, în doctrină a fost exprimat punctul de vedere potrivit căruia și persoana juridică poate încheia un astfel de acord^[3]. Argumentele, care stau la baza acestei teze, sunt destul de vagi. Printre altele, se face trimitere la procedura în cauzele cu infractori minori^[4], specificându-se că, deși există reglementată de Cod o procedură specială în acest sens,

[1] A se vedea A. ZARAFIU, *Procedură penală. Partea generală. Partea specială*, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2015, p. 507.

[2] *Ibidem*.

[3] A se vedea N. VOLONCIU, A.S. UZLĂU și colectiv, *Noul Cod de procedură penală comentat*, Ed. Hamangiu, București, 2015, p. 1266; M. UDROIU, *Procedură penală. Partea specială, Noul Cod de procedură penală, op. cit.*, p. 407.

[4] A se vedea D. LUPOU, *op. cit.*, p. 118.

legiuitorul a dispus expres, prin O.U.G. nr. 18/2016, ca acordul de recunoaștere a vinovăției să poată fi încheiat de minori.

Vizavi de acest din urmă argument, trebuie reținut faptul că, în analizarea incidenței persoanei juridice ca parte a acordului de recunoaștere a vinovăției, nu trebuie să se facă abstracție de principiul din dreptul roman, care presupune *ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus*. Așadar, cât privește pe minori, este adevărat că legiuitorul a dispus în Cod, în mod expres, faptul că aceștia pot fi parte în acordul de recunoaștere a vinovăției.

În schimb, în validarea teoriei conform căreia persoana juridică nu poate încheia un astfel de acord, argumentele se fundamentează în primul rând pe faptul că, în acest context, nu trebuie să se rețină raționamentul prin analogie. Altfel spus, este greșit să se analizeze normele juridice ale unei proceduri speciale, prin trimiterea la normele juridice ale altei proceduri speciale. Or, în privința minorilor, legiuitorul a revenit, este adevărat, prin adoptarea O.U.G. nr. 18/2016, asupra interdicției acestora de a fi parte a acordului de recunoaștere a vinovăției, ceea ce în cazul persoanei juridice nu s-a întâmplat. Mai mult decât atât, în practică, nu au fost oferite, până în prezent, soluții ale instanțelor de judecată, cu privire la subiectul abordat.

3.2.1.1. Aspecte ale comportamentului inculpatului

În raport de recunoașterea vinovăției, în vederea încheierii acordului, pentru organele judiciare, în general, și pentru procuror, în calitate de titular al acordului, în special, este deosebit de important să se cunoască comportamentul inculpatului pe toată durata procedurii speciale, dar, în primul rând, la momentul exprimării libertății de voință cu privire la încheierea acordului. Aceste aspecte derogă din teoriile care au stat la baza conturării personalității inculpatului, elaborate de către specialiștii criminologi^[1].

Mai exact, trebuie să se cunoască, de către toți „actorii” implicați în procedura specială a acordului de recunoaștere a vinovăției, care sunt caracteristicile comportamentului inculpatului, care sunt cauzele

[1] A se vedea T. AMZA, *Criminologie teoretică*, Ed. Lumina Lex, București, 2000, p. 185-216; V. CIOCLEI, *Manual de criminologie*, ed. a 8-a, Ed. C.H. Beck, București, 2019, p. 118-127.

care au dus la acceptarea acestui comportament și, mai ales, care sunt consecințele produse de acesta.

În ceea ce privește procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, trebuie precizat faptul că, în primul rând, avantajele oferite de legiuitor inculpatului, în cazul recunoașterii vinovăției faptei săvârșite, care a fost reținută în sarcina sa prin punerea în mișcare a acțiunii penale, își au temeiul juridic în dispozițiile art. 480 alin. (4) C. proc. pen. Potrivit acestora, „inculpatul beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei închisorii și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei amenzii”. Beneficiile acestor dispoziții ar constitui unul dintre motivele pentru care inculpatul alege o conduită specială, odată cu încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției.

Caracteristica acestui comportament al inculpatului în cursul procedurii speciale trebuie raportată și la modul în care acesta percepe activitatea judiciară, de la faza de urmărire penală. Este relevant, în acest context, momentul punerii în mișcare a acțiunii penale, care echivalează cu prezentarea, de către procuror inculpatului, a dovezilor pe care se întemeiază actul de procedură, atât cu privire la existența faptei săvârșite, cât și cu privire la vinovăția inculpatului. Toate aceste aspecte coroborate nu fac altceva decât să minimizeze în psihicul inculpatului, șansele că acesta va putea obține o achitare în instanța de judecată.

În literatura juridică s-a apreciat^[1], că bogatele cunoștințe ale organelor judiciare, referitoare la mecanismele psihologice în cursul procedurilor penale, sunt rezultatul unui proces de observare și memorare a evenimentelor juridice petrecute în cursul procesului penal.

Astfel, mărturisirea inculpatului, vizavi de faptele ce-i sunt imputate, reprezintă manifestarea libertății de voință în procesul de recunoaștere a realității incriminatoare.

Nu în ultimul rând, o altă caracteristică a recunoașterii vinovăției este dată de „experiența” pe care inculpatul o are în plan infracțional. Aceasta, deoarece este posibil ca inculpatul să accepte o faptă penală pe care

[1] A se vedea P. BUNECI, I.T. BUTOI, *Martorul pe tărâmul justiției. Perspectiva procesual penală și psihologică*, Ed. Pinguin Book, București, 2004, p. 78; N. NIȚĂ, *Tactica Criminalistică*, Ed. Pro Universitaria, București, 2017, p. 139-151.

nu a comis-o^[1] sau care are o însemnătate redusă din punctul de vedere al consecințelor produse, cu scopul de a ascunde alte fapte, pe care le-a săvârșit, și care ar atrage pedepse penale mult mai grave decât cea cu privire la care face recunoașterea. Este vorba, în astfel de situații, de *versatilitatea inculpatului*, constând în ușurința cu care se adaptează oricărei situații judiciare create de organul judiciar, care îi este favorabilă. Altfel spus, se pune în prim-planul atenției deosebirea ce trebuie făcută între *recunoașterea de bună-credință* și *recunoașterea de rea-credință*.

Desigur, că acestea sunt puncte de vedere teoretice, cu privire la comportamentul pe care inculpatul ar putea să-l adopte în cursul procedurii speciale a acordului de recunoaștere a vinovăției, exprimate din perspectivă psihologică.

În consecință, se poate afirma că elementul psihologic joacă un rol esențial în soluționarea corectă a cauzelor penale, în general, și a cauzelor având ca obiect acordul de recunoaștere a vinovăției, în special.

3.2.1.2. Cauzele de participare penală

Tot referitor la chestiunea titularilor acordului de recunoaștere a vinovăției, se pune problema procedurii de urmat în caz de participare penală. Astfel, se pune întrebarea: care este procedura în cazul în care sunt mai multe persoane inculpate în aceeași cauză penală și numai unele dintre acestea doresc să încheie un acord de recunoaștere a vinovăției cu procurorul? Răspunsul a venit atât din partea doctrinei, cât și din partea jurisprudenței în materie.

În acest sens, doctrina a subliniat faptul că, în cazul în care mai mulți inculpați doresc să încheie un acord de recunoaștere a vinovăției cu procurorul, în cauză se va proceda în mod individual, încheindu-se câte un acord cu fiecare în parte^[2]. Dar, acest punct de vedere nu

[1] Ideea pledării vinovat de către inculpații care nu au săvârșit infracțiunea reținută în sarcina lor este frecvent întâlnită în sistemul american al procedurii speciale *plea bargaining*. A se vedea, în acest sens, J.S. RAKOFF, *Why Innocent People Plead Guilty*, în *The New York Review of Books*, 20 noiembrie 2014, disponibil online (<https://nybooks.com>).

[2] A se vedea C.S. PARASCHIV, *Fișe de procedură penală*, Ed. Hamangiu, București, 2018, p. 679.

a fost unul unitar. O opinie contrară a fost conturată în jurul ideii că procurorul va putea să încheie un acord cu toți inculpații din aceeași cauză, care consimt să recunoască vinovăția^[1].

Pe de altă parte, o chestiune practică o ridică situația judiciară a inculpaților, față de care nu s-a încheiat un acord în acest sens. Situația lor juridică privește incidența principiului prezumției de nevinovăție vizavi de inculpații care au admis să recunoască și să încheie un acord de recunoaștere a vinovăției cu procurorul^[2]. Față de această situație, s-a pronunțat Direcția Națională Anticorupție, care a precizat, că „această etapă a procesului penal reprezintă, conform Codului de procedură penală, finalizarea anchetei penale, situație care nu poate să înfrângă principiul prezumției de nevinovăție”^[3].

Față de situația prezentată mai sus, soluția este una întemeiată pe principiul individualității răspunderii penale și al respectării prezumției de nevinovăție.

În concluzie, dacă numai unii inculpați admit să recunoască vinovăția, se va încheia un acord distinct cu fiecare în parte, „fără a aduce atingere prezumției de nevinovăție a inculpaților pentru care nu s-a încheiat acordul”, potrivit dispozițiilor art. 478 alin. (5) C. proc. pen.

3.2.1.3. *Minorii*

Un alt aspect, pe care îl ridică chestiunea titularilor acordului de recunoaștere a vinovăției, este dat de situația judiciară a minorilor, mai exact dacă aceștia pot să încheie un astfel de acord în cursul procesului penal.

Cât privește pe minori, Codul de procedură penală reglementează expres că inculpații minori pot fi titulari ai acordului de recunoaștere a vinovăției, cu încuviințarea reprezentantului legal al acestora, potrivit

[1] A se vedea G. BODORONCEA, *Acordul de recunoaștere a vinovăției*, Analele Universității București, Seria Drept, Supliment, 2014, *op. cit.*, p. 331, în D. LUPOU, *op. cit.*, p. 120.

[2] A se vedea I.C.C.J., dec. pen. nr. 390/2017, disponibilă online (<http://www.scj.ro>).

[3] A se vedea Comunicat D.N.A. nr. 1022/VIII/3 din 31 octombrie 2017, disponibil online (<http://www.pna.ro>). În același sens, a se vedea Comunicat D.N.A. nr. 892/VIII/3 din 15 septembrie 2017, disponibil online (<http://www.pna.ro>).

dispozițiilor art. 478 alin. (6) C. proc. pen.^[1]. Pe cale de consecință, aceștia pot fi judecați potrivit procedurii speciale simplificate.

Având în vedere toate aceste aspecte, referitor la inculpat nu se impun precizări suplimentare, deoarece, așa cum stipulează expres art. 478 alin. (1) C. proc. pen., acesta este persoana față de care a fost pusă în mișcare acțiunea penală cu privire la infracțiunea săvârșită. Acest act de procedură indică faptul că organul de urmărire penală a strâns suficiente dovezi, din care să rezulte că infracțiunea există și că aceasta a fost săvârșită de inculpat^[2].

3.2.2. Procurorul

Cel de-al doilea titular al acordului de recunoaștere a vinovăției este procurorul, care instrumentează cauza penală respectivă.

În literatura juridică s-a apreciat, că „manifestarea de voință a procurorului este dublu condiționată”^[3]. În acest sens, s-a argumentat, că, în primul rând, limitele acordului de recunoaștere a vinovăției sunt impuse de avizul prealabil și scris al procurorului ierarhic superior, potrivit dispozițiilor art. 478 alin. (4) C. proc. pen., iar în al doilea rând, efectele acordului sunt supuse, de asemenea, avizului procurorului ierarhic superior^[4].

Dar, referitor la procuror, în practica judiciară se pune problema dacă atribuțiile acestuia pot fi suplinite de procurorul ierarhic superior, în înțelesul prevederilor art. 478 alin. (2) C. proc. pen.

Având în vedere faptul că dispozițiile Codului sunt imperative în privința reglementării procedurii acordului de recunoaștere a vinovăției, precum și a titularilor acesteia, nu putem să admitem că titular al unui acord ar putea fi, alături de inculpat, procurorul ierarhic superior celui care a efectuat sau supravegheat urmărirea penală în cauza respectivă.

Dacă am admite altfel, acest silogism ar avea la bază o idee neconformă cu scopul și finalitatea textului de lege. Se consideră

^[1] Dispozițiile art. 478 alin. (6) C. proc. pen. au fost modificate prin O.U.G. nr. 18/2016, publicată în M. Of. nr. 389 din 23 mai 2016.

^[2] De asemenea, art. 309 C. proc. pen. impune și o condiție negativă, anume aceea să nu existe vreunul dintre cazurile de împiedicare prevăzute la art. 16 alin. (1) C. proc. pen.

^[3] A se vedea A. ZARAFIU, *Procedură penală, op. cit.*, p. 507.

^[4] *Ibidem*.

astfel, deoarece interpretarea ce o dăm normelor de drept procesual penal trebuie să fie făcută, atât în litera, cât și în spiritul legii.

Mai mult decât atât, în literatura juridică a fost exprimată ideea conform căreia nu doar că nu poate fi titular al acordului de recunoaștere a vinovăției procurorul ierarhic superior, dar acesta nici nu poate iniția un astfel de demers^[1].

Așadar, se poate conchide că titularul acordului de recunoaștere a vinovăției, alături de inculpat, este procurorul de caz și că acest acord este supus avizului procurorului ierarhic superior. Dar, dincolo de chestiunile prealabile, de obținere a avizului procurorului ierarhic superior, în doctrină s-a arătat că independent de acesta, „procurorul de caz este singurul în măsură să decidă dacă se va încheia acordul de recunoaștere a vinovăției”^[2].

Din punct de vedere procedural, dispozițiile art. 478 alin. (1) și alin. (2) C. proc. pen. trebuie coroborate cu cele prevăzute la alin. (3) și alin. (4) ale aceluiași articol, care stabilesc faptul că acordul poate fi inițiat de către procuror sau de către inculpat. Însă, în literatura juridică s-a făcut referire la opțiunea procurorului de a reveni asupra manifestării de voință de a încheia acordul^[3].

Pe de altă parte, Codul face referire la limitele în care acest acord poate fi încheiat. Așadar, procurorul ierarhic superior are un rol determinant în stabilirea acestor limite. În acest sens, dispozițiile art. 478 alin. (4) C. proc. pen. reglementează că, „limitele încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției se stabilesc prin avizul prealabil și scris al procurorului ierarhic superior”.

3.3. Obiectul și condițiile acordului de recunoaștere a vinovăției

3.3.1. Obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției

În sens juridic, un acord presupune manifestarea de voință, făcută cu scopul de a produce efecte juridice. Acest aspect îl comportă și acordul încheiat de inculpat cu procurorul, prin care primul recunoaște vinovăția

^[1] A se vedea M. UDROIU, *Procedură penală. Partea specială, Noul Cod de procedură penală, op. cit.*, p. 408.

^[2] *Idem*, p. 407.

^[3] A se vedea A.V. IUGAN, *Acordul de recunoaștere a vinovăției*, Ed. Universul Juridic, București, 2015, p. 66 în D. LUPOU, *op. cit.*, p. 116.

față de faptele ce fac obiectul învinuirii, formulate de organul de urmărire penală, ca manifestare de voință făcută cu scopul de a produce efectele juridice, la care se va face referire la o secțiune următoare, iar cel de-al doilea, de asemenea, exprimându-și manifestarea de voință, încuviințează încheierea acordului respectiv. Altfel spus, în ceea ce privește acordul de recunoaștere a vinovăției, încheierea acestuia presupune manifestarea bilaterală de voință a titularilor care îl încheie^[1].

Dar, pentru a ajunge să discutăm despre aceste efecte juridice, este foarte important să stabilim care este obiectul încheierii unui astfel de acord.

Așa cum am precizat anterior, acordul constă, pe de-o parte, în recunoașterea vinovăției de către inculpat, vinovăție ce poartă asupra infracțiunii sau infracțiunilor săvârșite, față de care organul de urmărire penală are suficiente probe să considere că au fost săvârșite de inculpat și în acceptarea încadrării juridice a acestora.

Pe de altă parte, acordului îi este necesară manifestarea de voință exprimată de procuror. Punerea în mișcare a acțiunii penale creează, așadar, cadrul juridic al îndeplinirii condițiilor legale de încheiere a unui acord de recunoaștere a vinovăției. Mai exact, acesta este momentul la care se poate vorbi despre oportunitatea manifestării bilaterale de voință, valabil exprimată, care poate să producă efecte juridice în înțelesul încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției.

Mai mult decât atât, Codul de procedură penală reglementează, la art. 479, că „acordul de recunoaștere a vinovăției are ca obiect recunoașterea comiterii faptei și acceptarea încadrării juridice pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală (...)”. Referitor la încadrarea juridică a faptei, trebuie făcută precizarea că aceasta se referă la natura infracțiunii săvârșite, la norma juridică ce o incriminează și la circumstanțele agravante sau atenuante prevăzute de aceasta, la felul pedepsei, înțelegându-se în acest sens, atât pedeapsa principală, cât și pedeapsa complementară și cea accesorie, ce urmează să fie aplicate, precum și la cuantumul acesteia. Din acest considerent, în literatura juridică s-a arătat că acordul de recunoaștere a vinovăției privește felul și cuantumul pedepsei, precum și forma de executare a acesteia, respectiv felul măsurii educative^[2].

[1] A se vedea A. ZARAFIU, *Procedură penală, op. cit.*, p. 505-506.

[2] A se vedea C.S. PARASCHIV, *op. cit.*, p. 678.

Vizavi de încadrarea juridică a faptei, în literatura juridică s-a arătat, că aceasta „nu poate face obiectul negocierii între procuror și inculpat, aceasta fiind stabilită prin ordonanța de punere în mișcare a acțiunii penale”^[1].

De asemenea, trebuie specificat faptul că, referitor la obiectul învinuirii cu privire la care procurorul a pus în mișcare acțiunea penală, acesta poate consta într-o infracțiune față de care legea penală prevede pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii de până la 15 ani. Codul nu permite declanșarea procedurii speciale a acordului de recunoaștere a vinovăției pentru infracțiunile care sunt pedepsite cu detențiunea pe viață. Așadar, infracțiunile grave, față de care legea penală prevede o astfel de pedeapsă, nu pot face obiectul unui acord de recunoaștere a vinovăției.

3.3.1.1. Sarcina probei

În ceea ce privește punerea în mișcare a acțiunii penale, trebuie precizat faptul că formularea învinuirii se realizează de organul judiciar, în faza de urmărire penală, în baza probelor strânse la dosarul cauzei, probe din care rezultă, dincolo de orice dubiu rezonabil, că fapta există și că a fost săvârșită de inculpat. Ca regulă generală, sarcina probei (*onus probandi*) aparține părții care formulează acuzația, adică procurorului, în faza de urmărire penală.

3.3.1.2. Pluralitatea de infracțiuni

În practică, se întâlnesc frecvent cazuri în care obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției îl formează o *pluralitate de infracțiuni*. Așadar, este posibil ca inculpatul să fi săvârșit mai multe infracțiuni, înainte de a fi condamnat pentru vreuna dintre acestea, așa cum reglementează Capitolul V al Titlului II al Codului penal, intitulat „Unitatea și pluralitatea de infracțiuni”. Interesul, în plan judiciar, în ceea ce privește pluralitatea de infracțiuni este determinat de interesul acordat de legiuitor, în primul rând, acestor categorii de infracțiuni. Se consideră astfel, deoarece „aplicarea pedepsei pentru ansamblul infracțional ridică problema găsirii celor mai adecvate sisteme de sancționare care să corespundă

[1] A se vedea M. UDROIU, *Procedură penală. Partea specială, Noul Cod de procedură penală, op. cit.*, p. 409.

periculozității sociale reliefate prin săvârșirea mai multor infracțiuni de către aceeași persoană^[1].

Din punctul de vedere al dreptului penal substanțial, dintre formele de pluralitate infracțională, prezintă interes, în raport de procedura specială a acordului de recunoaștere a vinovăției, concursul de infracțiuni și pluralitatea intermediară^[2].

În practica judiciară a fost reținută ideea potrivit căreia, în caz de anulare a amânării aplicării pedepsei, se vor aplica prevederile referitoare la concursul de infracțiuni. Așadar, în cauza penală nu se va pronunța o nouă soluție, cât privește fapta penală soluționată definitiv la momentul amânării aplicării pedepsei^[3]. Dar, referitor la existența unui concurs între infracțiunea ce face obiectul judecății și infracțiunea, față de care instanța s-a pronunțat anterior cu privire la încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției, în practică s-a arătat că instanța de judecată este obligată să aplice un spor de pedeapsă^[4].

În concluzie, referitor la obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției, în literatura juridică s-a apreciat, că dacă acesta se încheie cu privire la mai multe infracțiuni săvârșite de inculpat, atunci trebuie să se stabilească pedeapsa pentru fiecare dintre aceste infracțiuni^[5]. *Per a contrario*, este greșită soluția de a se stabili pedeapsa rezultantă. Se

[1] A se vedea C. MITRACHE, *Drept penal român. Partea generală*, ed. a 3-a revăzută și adăugită, Casa de editură și presă „Șansa” SRL, București, 1997, p. 213.

[2] Deși nu face obiectul studiului, trebuie doar menționate formele, pe care Codul penal le reglementează pentru pluralitatea de infracțiuni. Este vorba despre concursul real, acesta fiind, la rândul său, concurs real simplu și concurs real calificat, și concursul formal de infracțiuni, concursul ideal de infracțiuni.

[3] A se vedea C.A. Craiova, dec. pen. nr. 523/2018, în Buletinul Jurisprudenței, Culegere de practică judiciară, 2017, p. 328-334, disponibilă online (<http://www.barouldj.ro>).

[4] Însă, acest spor de pedeapsă nu va fi aplicat de instanța de judecată ca urmare a luării în considerare a întregii activități infracționale, ci ca un echivalent al pedepselor care nu se execută, urmare a soluției de amânare a executării pedepsei. A se vedea, în acest sens, C.A. Alba Iulia, dec. pen. nr. 65/2015, disponibilă online (<http://portal.just.ro>).

[5] A se vedea N. VOLONCIU, A.S. UZLĂU și colectiv, *op. cit.*, p. 1273-1274.

consideră astfel, deoarece instanța de judecată va urmări respectarea principiului legalității pentru fiecare infracțiune în parte^[1].

3.3.2. Condițiile acordului de recunoaștere a vinovăției

Legea procesual penală reglementează condițiile, care trebuie îndeplinite pentru încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției. Înainte de toate, trebuie precizat că acordul de recunoaștere a vinovăției se încheie când, din probele administrate în cauza penală, rezultă date suficiente referitoare la existența faptei, pentru care procurorul a pus în mișcare acțiunea penală, și cu privire la vinovăția inculpatului, potrivit dispozițiilor art. 480 alin. (2) C. proc. pen.

Toate condițiile reglementate de Codul de procedură penală trebuie întrunite în mod cumulativ. Altfel spus, lipsa uneia dintre aceste condiții, ce vor fi relatate mai jos, atrage pronunțarea soluției de respingere a acordului de recunoaștere a vinovăției de către instanța de judecată.

3.3.2.1. Natura infracțiunii

La art. 480 C. proc. pen. este stipulat faptul că: „(1) Acordul de recunoaștere a vinovăției se poate încheia numai cu privire la infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau a închisorii de cel mult 15 ani. (2) Acordul de recunoaștere a vinovăției se încheie atunci când, din probele administrate, rezultă suficiente date cu privire la existența faptei pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală și cu privire la vinovăția inculpatului. La încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției, asistența juridică este obligatorie”^[2]. Din conținutul acestor reglementări, se observă că legiuitorul a fost destul de „indulgent” atunci când a admis ca inculpatului să-i fie recunoscut dreptul de a încheia un acord de recunoaștere a vinovăției, chiar și

^[1] *Ibidem.*

^[2] A se vedea I.C.C.J., Decizia nr. 25/2014 a pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în M. Of. nr. 935 din 22 decembrie 2014, prin care s-a arătat că „în aplicarea dispozițiilor art. 480-485 din Codul de procedură penală stabilește că procurorul nu poate, în faza de urmărire penală în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, să rețină dispozițiile art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, cu consecințe directe asupra reducerii limitelor de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită”.

pentru săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea penală prevede o pedeapsă cu închisoarea de până la 15 ani.

Această prevedere legală arată că sunt infracțiuni grave pentru care, iată, legiuitorul a acordat, începând cu anul 2016, o „sporită atenție”, un tratament prea îngăduitor, după propria părere. Susțin acest punct de vedere, luând în considerare faptul că acordul de recunoaștere a vinovăției în Italia se aplică în cauzele în care inculpatul a săvârșit o infracțiune, pentru care legea penală prevede pedeapsa închisorii de cel mult 5 ani. Or, legiuitorul român, care a ridicat nivelul de încheiere a acordului de recunoaștere a vinovăției la infracțiunile pedepsite cu închisoarea până la 15 ani, va trebui să reflecteze mai mult asupra acestei situații^[1]. În reglementarea anterioară, acordul de recunoaștere a vinovăției putea fi încheiat pentru infracțiuni pentru care legea penală prevedea pedeapsa închisorii de cel mult 7 ani.

Așadar, se remarcă faptul că legea acordă o marjă destul de mare inculpatului care dorește să stingă conflictul de drept penal prin recunoașterea vinovăției, ce are la bază învinuirea formulată de organul judiciar, și prin încheierea unui acord în acest sens.

*

Odată reglementată această instituție procesual penală în Codul de procedură penală, legiuitorul a avut în vedere unele aspecte de ordin procedural și tehnic. Se apreciază, astfel, deoarece în practică poate să apară următoarea chestiune. După soluționarea procesului penal, ca urmare a recunoașterii vinovăției și a încheierii unui acord cu procurorul, inculpatul săvârșește alte fapte penale.

În acest context, se pune problema dacă inculpatul va putea să uzeze de procedura specială a acordului de recunoaștere a vinovăției. Mai exact, de câte ori poate acesta să fie titular al unui astfel de acord. Acestea sunt aspecte la care specialiștii, deopotrivă teoreticieni și practicieni, trebuie să reflecteze. S-a apreciat, că aceste aspecte au

[1] Se observă o reglementare foarte „lejeră” în ceea ce privește cuantumul pedepsei, stabilite de legea penală pentru infracțiunea săvârșită, față de care inculpatul are dreptul să solicite încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției. Se consideră că o pedeapsă de 15 ani este mult prea mare în raport cu finalitatea acordului și cu scopul acestuia, în general. Din acest motiv, se apreciază că o pedeapsă de maximum 5 ani de închisoare este echitabilă pentru faptele care să facă obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției.

„un suport teoretic profund, cu conotații în sfera practică a procesului penal”^[1].

Pe de altă parte, relevanța unor astfel de întrebări vine pe fondul lipsei unei reglementări legale exprese, care să arate calea de urmat în cazul în care, în plan procesual penal, se ivesc astfel de situații. Dar, în lipsa unor asemenea reglementări, organului judiciar nu-i rămâne decât să ia act de conduita, pe care inculpatul dorește să o urmeze, ori de câte ori acesta, săvârșind una sau mai multe infracțiuni, dorește să recunoască vinovăția faptelor incriminate de organul judiciar și să admită încheierea unui acord de recunoaștere în acest sens. Acesta este un punct de vedere teoretic.

În literatura juridică au fost exprimate alte opinii referitoare la acest subiect. Astfel, s-a arătat, că procurorul este cel în măsură să hotărască dacă acordul de recunoaștere a vinovăției se va încheia^[2], indiferent dacă inculpatul este cel care dorește să inițieze un astfel de acord.

În acest context, revenind la problemele ridicate anterior, se consideră că dacă răspunsul ar fi unul afirmativ, din punct de vedere teoretic, regulile de bază ale procesului penal ar fi încălcate, ceea ce ar determina un dezechilibru în înfăptuirea actului de justiție^[3]. Se apreciază astfel, datorită faptului că scopul procesului penal nu este doar acela de reeducare a făptuitorului, ci și de prevenire a săvârșirii de noi infracțiuni și, pe cale de consecință, de stopare a fenomenului infracțional.

De asemenea, se consideră că toleranța la nesfârșit în privința acordării unor avantaje inculpatului, prin încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției, devine incompatibilă cu prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

În aceeași ordine de idei, se consideră că această procedură, în forma sa actuală, constituie o încurajare a inculpatului, venită din partea legii. Acest aspect se referă la faptul că inculpatul poate săvârși și alte infracțiuni, deoarece, de fiecare dată, îi va fi redusă pedeapsa urmare a încheierii unui acord de recunoaștere a vinovăției cu procurorul.

[1] A se vedea D. MAGHERESCU, *Argumente pentru reglementarea instituției negocierii învinuirii în Codul de procedură penală al României*, op. cit., p. 307.

[2] A se vedea M. UDROIU, *Procedură penală. Partea specială, Noul Cod de procedură penală*, op. cit., p. 407.

[3] A se vedea D. MAGHERESCU, *Argumente pentru reglementarea instituției negocierii învinuirii în Codul de procedură penală al României*, op. cit., p. 307.

Dar, așa cum am relatat anterior, acestea sunt puncte de vedere strict teoretice, exprimate pe marginea unei supoziții, formulate în legătură cu condițiile în care poate fi încheiat acordul de recunoaștere a vinovăției și, din acest motiv, silogismul expus mai sus nu poate fi agreat, acesta rămânând, așadar, la nivelul unei propuneri *de lege ferenda*.

3.3.2.2. Punerea în mișcare a acțiunii penale

Prevederile art. 480 C. proc. pen. reglementează și celelalte condiții legale, care trebuie să fie îndeplinite pentru a opera, în cursul procesului penal, încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției.

În acest sens, dispozițiile art. 480 alin. (2) C. proc. pen. reglementează că încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției poate avea loc când, din probele administrate de organele judiciare, rezultă date suficiente cu privire la existența faptei, pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală, și la vinovăția inculpatului. Așadar, o condiție esențială în privința acordului de recunoaștere a vinovăției se referă la momentul la care acesta poate să fie încheiat. Față de acest aspect, Codul reglementează expres, că încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției poate avea loc de la momentul nașterii dreptului inculpatului de a recunoaște vinovăția. Iar, după cum Codul dispune, punerea în mișcare a acțiunii penale față de inculpat cu privire la faptele, ce fac obiectul învinuirii, constituie momentul la care se naște dreptul inculpatului de a solicita inițierea procedurii de încheiere a acordului de recunoaștere a vinovăției.

În literatura juridică s-a apreciat că dreptul de a încheia un acord de recunoaștere a vinovăției este dublat de renunțarea inculpatului la dreptul la tăcere, care nu este considerat a fi un drept absolut^[1]. Se observă că există o legătură de cauzalitate între cele două momente – drepturi ale inculpatului și momentul punerii în mișcare a acțiunii penale, ca act procesual al organului judiciar. Așadar, punerea în mișcare a acțiunii penale dă naștere, *ratione temporis*, dreptului la tăcere al inculpatului cu privire la infracțiunea, ce face obiectul învinuirii. Ulterior, renunțarea la dreptul la tăcere constituie o premisă pentru încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției. Altfel spus, nu întotdeauna, punerea în mișcare a acțiunii penale duce la încheierea unui acord

[1] A se vedea V. PUȘCAȘU, *Prezumția de nevinovăție, op. cit.*, p. 321.

de recunoaștere a vinovăției. Aceasta dintâi este o condiție necesară, nu și suficientă, deoarece, inculpatul trebuie să-și manifeste expres libertatea de voință cu privire la renunțarea la dreptul său la tăcere, care să fie dublată de manifestarea de voință a procurorului de a accepta încheierea acordului cu inculpatul.

În consecință, cele trei momente – cheie, care declanșează procedura specială a acordului de recunoaștere a vinovăției sunt, în ordine cronologică, punerea în mișcare a acțiunii penale, nașterea dreptului la tăcere și renunțarea la dreptul la tăcere.

Or, dacă aceste precizări ne indică momentul de debut al procedurii de încheiere a acordului de recunoaștere a vinovăției, se pune problema de a ști cu exactitate, care este termenul până la care se poate încheia valabil acest acord. În literatura juridică s-a apreciat, că încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției poate fi realizată până la întocmirea rechizitoriului de către procuror^[1].

3.3.2.3. *Avizul procurorului ierarhic superior*

Codul de procedură penală prevede că, dincolo de voința comună a celor două părți implicate în semnarea acordului de recunoaștere a vinovăției, inculpatul și procurorul, în vederea îndeplinirii condiției de validitate a acestui acord este necesar ca acesta să fie supus avizului procurorului ierarhic superior. Mai exact, efectele acordului de recunoaștere a vinovăției sunt supuse procurorului ierarhic superior, potrivit dispozițiilor art. 478 alin. (2) C. proc. pen. Așadar, avizul procurorului ierarhic superior apare, în acest context, ca o procedură prealabilă sesizării instanței de judecată cu acordul respectiv, necesară în vederea admiterii acestuia de instanța de judecată. În egală măsură, implicarea procurorului ierarhic superior se regăsește și în ceea ce privește stabilirea limitelor în care se va încheia acordul de recunoaștere a vinovăției. În acest sens, procurorul ierarhic superior va stabili aceste limite prin aviz prealabil și scris, conform dispozițiilor art. 478 alin. (4) C. proc. pen.

Se observă că aceste două componente ale procedurii speciale, prealabile sesizării instanței de judecată, trebuie privite în mod distinctiv una de cealaltă. Acestea diferă în mod substanțial și produc efecte

[1] A se vedea A. ZARAFIU, *Procedură penală, op. cit.*, p. 508.

juridice deosebite, dar sunt imperativ necesare pentru admiterea acordului de recunoaștere a vinovăției de către instanța de judecată.

3.3.2.4. Asistența juridică obligatorie

În al treilea rând, o altă condiție impusă de Cod, necesară pentru o valabilă încheiere a acordului de recunoaștere a vinovăției, este cea care prevede prezența obligatorie a avocatului inculpatului la această procedură.

Astfel, în doctrină s-a apreciat, că asistența juridică inefficientă din partea avocatului, prezent la încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției, poate să ducă la respingerea, de către instanța de judecată, a acordului. În susținerea acestei teze s-a argumentat, că, pentru eficientizarea acestei proceduri s-ar impune ca „(...) avocatul (...) să anexeze la acord un certificat separat, în scris, prin care declară că acordul de recunoaștere a vinovăției de către inculpat a fost examinat de el personal, că procedura de încheiere a lui, (...) a fost respectată și că recunoașterea vinovăției de către inculpat rezultă din înțelegerea lor confidențială anticipată”^[1]. Este un punct de vedere, care merită să fie avut în vedere de legiuitor, la eventuala îmbunătățire a cadrului legal în această materie.

De asemenea, s-a reținut că, în contextul actual al prevederilor Codului de procedură penală, atribuțiile apărătorului inculpatului, în cadrul procedurii speciale a acordului de recunoaștere a vinovăției, apar destul de sumar reglementate. Mai exact, dispozițiile art. 480 alin. (2) C. proc. pen prevăd că, „la încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției, asistența juridică este obligatorie”.

Este adevărat că actorii principali ai acordului sunt inculpatul, pe de-o parte, și procurorul, pe de altă parte. În cazul acestora, legiuitorul a prevăzut succint drepturile, respectiv atribuțiile în cursul procedurii speciale, însă precizarea sferei de competență a apărătorului inculpatului nu face obiectul reglementării. Se consideră că, precizând obligațiile sale, avocatul ar putea să-și aducă o contribuție benefică la stabilirea unui acord rezonabil pentru clientul său.

Din acest punct de vedere, s-a arătat că, Codul de procedură penală ar trebui să prevadă expres care sunt obligațiile avocatului în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției. Succint, acesta ar trebui să

[1] A se vedea V. ROTARU, *op. cit.*, p. 8.

aducă la cunoștința inculpatului toate posibilitățile de apărare, inclusiv dreptul acestuia de a propune dovezi în apărarea sa, dreptul referitor la prezumția de nevinovăție pe tot parcursul procesului penal, până la rămânerea definitivă a hotărâri judecătorești de condamnare. Dar, punând în balanță cele două componente ale drepturilor inculpatului, avocatul trebuie în egală măsură să-i aducă la cunoștință acestuia toate drepturile la care renunță prin încheierea acordului.

Pe de altă parte, apreciez că, în legătură cu îndatoririle avocatului inculpatului, nu este imperios ca acestea să facă obiectul unei reglementări distincte la Capitolul I Titlul IV al Codului de procedură penală, în cadrul procedurii speciale a acordului de recunoaștere a vinovăției, având în vedere că acestea sunt obligații de ordin general, valabile în orice cauză penală, indiferent după care procedură, de drept comun sau specială, se soluționează. Mai mult decât atât, dincolo de reglementările legale, avocatul știe cel mai bine conduita, pe care trebuie să o adopte, în raport cu apărarea intereselor legitime ale clientului său, conduită care reiese, de altfel, din respectarea Statutului profesiei de avocat^[1].

Așadar, drepturile conferite de Cod avocatului (de a participa la înfățișarea inculpatului în fața organelor judiciare, de a formula cereri, de a discuta cu clientul său etc.) trebuie privite și din punctul de vedere al unor obligații corelative, anume acelea de drepturi – obligații, constând în a-i explica clientului său care este gravitatea faptei săvârșite, care este cuantumul pedepsei în cazul în care nu uzează de procedura specială, precum și care sunt avantajele și dezavantajele care rezultă din încheierea unui acord cu procurorul.

Pe de altă parte, dacă inculpatul nu are un avocat ales la momentul încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției, organul judiciar este obligat să desemneze un avocat din oficiu, în respectarea dispozițiilor art. 480 alin. (2) C. proc. pen., care prevăd obligativitatea asistenței juridice a inculpatului la încheierea acordului. *Per a contrario*, în practica judiciară s-a reținut, că lipsa avocatului inculpatului la încheierea

[1] Statutul profesiei de avocat, adoptat prin Hotărârea nr. 64/2011 a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România, publicată în M. Of. nr. 898 din 19 decembrie 2011.

acordului de recunoaștere a vinovăției constituie motiv de respingere a acordului de către instanța de judecată^[1].

3.3.2.5. Reducerea pedepsei aplicabile

Nu în ultimul rând, art. 480 alin. (4) C. proc. pen. prevede o condiție – consecință privitoare la beneficiile, de care se bucură inculpatul ca urmare a încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției. Este vorba despre reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei închisorii și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, în cazul pedepsei amenzii.

De asemenea, pentru inculpații minori, care au ales să încheie un acord de recunoaștere a vinovăției, art. 480 alin. (4) C. proc. pen. prevede că, „se va ține seama de aceste aspecte la alegerea măsurii educative; în cazul măsurilor educative privative de libertate, limitele perioadelor pe care se dispun aceste măsuri, prevăzute de lege, se reduc cu o treime”.

Nu se poate aprecia cu certitudine, care dintre condițiile prezentate mai sus este mai importantă, însă toate trebuie privite într-un tot unitar, astfel că neîndeplinirea uneia dintre acestea va duce la imposibilitatea admiterii acordului de către instanța de judecată.

*

Pe lângă aceste condiții detaliate mai sus, este necesar ca, din probele administrate în cauza respectivă, în cursul fazei de urmărire penală, să rezulte suficiente date cu privire la existența faptei pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală și la vinovăția inculpatului.

De asemenea, se cere îndeplinirea condiției referitoare la faptul că procurorul de caz și inculpatul trebuie să convină asupra obiectului acordului de recunoaștere a vinovăției.

3.4. Natura juridică a recunoașterii vinovăției

Discutând despre natura juridică a acestei proceduri speciale, pentru început este necesar să ne focalizăm atenția asupra elementelor

[1] A se vedea C.A. Târgu Mureș, dec. pen. nr. 384 din 13 iulie 2017, disponibilă online (<http://portal.just.ro>).

definitorii ale învinuirii formulate de organul de urmărire penală, a căror recunoaștere inculpatul o va admite, și, în egală măsură, asupra acordului de recunoaștere încheiat de inculpat cu procurorul, drept consecință a recunoașterii acestor elemente.

Pe de altă parte, natura juridică a recunoașterii vinovăției nu poartă doar asupra infracțiunii săvârșite de inculpat, ci și asupra încadrării juridice a acesteia, deoarece inculpatul acceptă, în baza dispozițiilor art. 479 C. proc. pen., atât baza faptică incriminată, cu toate elementele vinovăției formulate de organul judiciar, cât și încadrarea juridică a acesteia^[1].

Din acest punct de vedere, în doctrină s-a argumentat, că recunoașterea vinovăției de către inculpat „conține o evaluare a culpabilității, a gravității morale a comportamentului său, pericolului lui pentru societate și pedeapsa care, ținând cont de dimensiunile sociale și individuale ale cazului, trebuie aplicată”^[2].

Dar, înainte de a discuta despre acest aspect, trebuie să avem în vedere însăși natura juridică a manifestării de voință a inculpatului, transpusă în renunțarea acestuia la dreptul la tăcere. Se consideră astfel, deoarece manifestarea de voință a inculpatului stă la baza renunțării acestuia la dreptul la tăcere, care, la rândul-i, va duce la recunoașterea vinovăției. Se observă o analizare etapizată a celor mai importante elemente ale determinării naturii juridice a recunoașterii vinovăției.

Așadar, cât privește natura juridică a recunoașterii vinovăției, trebuie precizat că aceasta constituie actul individual de voință al inculpatului, care trebuie să îndeplinească anumite condiții. În literatura de specialitate s-a arătat, că cea mai însemnată dintre acestea se referă la dreptul inculpatului de a renunța la dreptul la tăcere și la neautoincriminare, care, printre altele, trebuie să fie „expresă, voluntară și conștientă”^[3].

Din punctul de vedere al naturii juridice, pe care acordul de recunoaștere a vinovăției o prezintă, trebuie subliniat faptul că acesta este un așa-zis „contract” încheiat între inculpat, pe de-o parte, și procuror, pe de altă parte, prin care cel dintâi dorește să stingă conflictul de drept penal, adus în fața organelor judiciare, prin încheierea acordului

[1] A se vedea V. ROTARU, *op. cit.*, p. 6.

[2] *Idem*, p. 5.

[3] A se vedea V. PUȘCAȘU, *Prezumția de nevinovăție, op. cit.*, p. 322.

de recunoaștere a vinovăției, cu consecința obținerii unor avantaje în plan judiciar, constând în reducerea pedepsei. Din acest considerent s-a apreciat că, acordul de recunoaștere a vinovăției reprezintă o dublă manifestare de voință. Pe de-o parte, este vorba despre recunoașterea săvârșirii infracțiunii și acceptarea încadrării juridice a acesteia, iar pe de altă parte, despre manifestarea de voință exprimată de procuror^[1].

Scopul, pentru care inculpatul alege să încheie un acord, este acela de a obține o reducere a pedepsei stabilită de lege pentru infracțiunea săvârșită.

Acordul de recunoaștere a vinovăției este o procedură specială, reglementată la Titlul IV al Codului de procedură penală în vigoare. Articolul 478 alin. (2) C. proc. pen. prevede că, „Efectele acordului de recunoaștere a vinovăției sunt supuse avizului procurorului ierarhic superior”. Această prevedere stabilește expres locul pe care acordul încheiat între inculpat și procuror îl ocupă în rândul actelor de procedură, pe care se fundamentează procesul penal.

Dar, acordul, odată ce a primit avizul procurorului ierarhic superior, nu produce efecte juridice imediat, ci numai după ce a fost încuviințat de instanța de judecată, care ar fi competentă să judece fondul cauzei. În literatura juridică s-a arătat că acordul de recunoaștere a vinovăției reprezintă *actul de sesizare* a instanței de judecată^[2].

Așadar, după ce procurorul ierarhic superior a dat avizul pentru acordul de recunoaștere a vinovăției încheiat, acesta este înaintat instanței de judecată, în baza dispozițiilor art. 483 C. proc. pen, care prevăd că: „(1) După încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției, procurorul sesizează instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond și trimite acesteia acordul de recunoaștere a vinovăției, însoțit de dosarul de urmărire penală”.

Aceeași dispoziție legală reglementează că atunci când acordul se referă numai la unele fapte sau doar la unii inculpați din același dosar penal, iar cu privire la celelalte fapte sau ceilalți inculpați se dispune trimiterea în judecată, sesizarea instanței de judecată se face separat. Aceasta, deoarece, în primul caz, instanța de judecată se pronunță „asupra acordului de recunoaștere a vinovăției prin sentință, în ședință publică, după ascultarea procurorului, a inculpatului

[1] A se vedea A. ZARAFIU, *Procedură penală, op. cit.*, p. 508.

[2] A se vedea M. UDROIU, *Procedură penală. Partea specială, Noul Cod de procedură penală, op. cit.*, p. 407.

și avocatului acestuia, precum și, dacă sunt prezente, a celorlalte părți și a persoanei vătămate”, potrivit dispozițiilor art. 484 alin. (2) C. proc. pen.^[1]. În schimb, cu privire la inculpații, care nu au dorit să uzeze de procedura specială a acordului de recunoaștere a vinovăției, cauza penală urmează procedura de drept comun.

Revenind la primul caz, acela al procedurii încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției, trebuie precizat faptul că procurorul înaintează instanței de judecată acordul încheiat cu inculpatul, împreună cu actul de tranzacție sau acordul de mediere, în cazul în care sunt incidente în cauza respectivă dispozițiile art. 23 alin. (1) C. proc. pen.^[2].

Așadar, putem spune că acordul de recunoaștere a vinovăției reprezintă o „manifestare de voință”, exprimată între inculpat și procuror, prin care se pot tranzacționa, media, atât aspecte ale laturii penale a procesului penal, cât și prevederi ale laturii civile a procesului.

^[1] Este adevărat că, la momentul intrării în vigoare, art. 484 alin. (2) C. proc. pen. prevedea că instanța de judecată avea să se pronunțe în baza „unei proceduri necontradictorii, în ședință publică, după ascultarea procurorului, a inculpatului și avocatului acestuia, precum și a părții civile, dacă este prezentă”. Aceste prevederi au fost, însă modificate, prin Decizia Curții Constituționale nr. 235 din 7 aprilie 2015, prin care a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 484 alin. (2) și ale art. 488 din Codul de procedură penală, publicată în M. Of. nr. 364 din 26 mai 2015. În consecință, prin O.U.G. nr. 18/2016, a fost exclusă, din conținutul art. 484 alin. (2) C. proc. pen., mențiunea referitoare la procedura necontradictorie a judecării în primă instanță a acordului de recunoaștere a vinovăției.

^[2] Potrivit art. 23 C. proc. pen., „(1) În cursul procesului penal, cu privire la pretențiile civile, inculpatul, partea civilă și partea responsabilă civilmente pot încheia o tranzacție sau un acord de mediere, potrivit legii. (2) Inculpatul, cu acordul părții responsabile civilmente, poate recunoaște, în tot sau în parte, pretențiile părții civile. (3) În cazul recunoașterii pretențiilor civile, instanța obligă la despăgubiri în măsura recunoașterii. Cu privire la pretențiile civile nerecunoscute pot fi administrate probe”.